

INHOUD

Leeswijzer	15	
Deel 1	De filosofie van art-based learning	23
1	Creativiteit als nieuw onderwijskundig paradigma	25
1.1	<i>Alice in Wonderland</i> : de ontwikkeling van een creatief Zelf	25
1.2	Art-based learning: creatief leren als wijsgerig-pedagogische benadering	26
1.3	Slot	29
2	De eeuw van de creativiteit	33
2.1	Creativiteit: geesteswetenschappen versus sociale wetenschappen	34
2.2	Creativiteit: fictie of werkelijkheid?	36
2.3	Creativiteit: een taalkundig construct	38
2.4	Creativiteit: een performatieve praktijk	41
2.5	Creativiteit: de maatschappelijke impact	43
2.6	Creativiteit en de toekomst	44
2.7	Slot	46
3	Creatief denken	47
3.1	Denken in vermoedens	48
3.1.1	Autonomie	49
3.1.2	Assumptie	50
3.1.3	Abductie	51
3.2	Denken in toeval	52
3.2.1	Allusie	53
3.2.2	Antoniem	53
3.2.3	Aleatoriek	54

3.3	Denken in beelden	55
3.3.1	Analogie	56
3.3.2	Allegorie	56
3.3.3	Associatie	57
3.4	Denken vanuit jezelf	58
3.4.1	Assemblage	59
3.4.2	Affirmatie	59
3.4.3	Autobiografie	60
3.5	Slot	61

Deel 2 De methodiek van art-based learning 65

4	Relevante vragen	67
4.1	De existentiële vraag	68
4.2	De urgente vraag	68
4.3	De ongedachte vraag	69
4.4	De onbegrijpelijke vraag	69
4.5	De vraag van het alter ego	70
4.6	Slot	70
5	Sprekende objecten	73
5.1	Het loslaten van de vraag	73
5.2	De keuze voor het object	74
5.3	De dichter aan het woord	75
5.4	De techniek van close reading	75
5.5	Het oefenen van geduld	76
5.6	Slot	77
6	Mogelijke werelden	79
6.1	Het loslaten van het object	80
6.2	De techniek van de verbeelding	80
6.3	De wetmatigheden van de mogelijke wereld	81
6.4	De logica van de mogelijke wereld	81

6.5	Het spoor volgen	82
6.6	De tijd/ruimte als hoofdrolspelers	83
6.6.1	Het perspectief van de filmer	83
6.6.2	Uitzoomen en inzoomen	84
6.7	Rustig zitten kijken	84
6.8	Slot	85
7	Vertellen van verhalen	87
7.1	Storytelling	87
7.2	Het terugkeren naar de vraag	88
7.3	Het erkennen van onverwachte processen	89
7.4	Van creatieve compilatie naar artistieke compositie	90
7.5	Creativiteit als een chemische reactie	90
7.6	Slot	91
Deel 3	De didactiek van art-based learning	95
8	Een leven lang leren	99
8.1	Het primair onderwijs	100
8.1.1	Het begin van zelfcreatie	101
8.1.2	Het vermijden van obstakels	102
8.1.3	Non-conformisme als oogmerk	103
8.1.4	De droomwereld van het kind	103
8.1.5	Zelfcreatie als een natuurlijk proces	104
8.1.6	Het museum als makerspace van het jonge kind	105
8.1.7	Slot	105
8.2	Het secundair onderwijs	107
8.2.1	De fase van sturm-und-drang	108
8.2.2	Kunst- en culturreizen als rode draad	109
8.2.3	Het ontdekken van de buitenwereld	109
8.2.4	Kunst en nieuwe technologie	110
8.2.5	Slot	111

8.3	Het tertiair onderwijs	113
8.3.1	Van vrijheid naar creatie	113
8.3.2	De creatie van het Zelf	114
8.3.3	De poëtische adolescent	115
8.3.4	De troost van de kunst	115
8.3.5	Voorbij de wereld van de materie	116
8.3.6	Het belang van de vrije kunsten	116
8.3.7	Het verlangen naar creatief meesterschap	117
8.3.8	Slot	118
8.4	Het postacademisch onderwijs	119
8.4.1	Creatief leiderschap	120
8.4.2	Een vlechtwerk van divergentie en convergentie	120
8.4.3	In gesprek met jezelf	121
8.4.4	Oog voor de ander	121
8.4.5	Een andere carrière	122
8.4.6	Slot	122
8.5	Het seniorenonderwijs	124
8.5.1	De tweede creatieve piek	125
8.5.2	De onafhankelijkheid van de ouderdom	126
8.5.3	Ziekte en overlijden	126
8.5.4	Onderwijs voor ouderen	127
8.5.5	Slot	128
9	Niveaus van leren	131
9.1	Reproduceren	133
9.2	Begrijpen	134
9.3	Toepassen	135
9.4	Analyseren	136
9.5	Evalueren	138
9.6	Creëren	139
9.7	Slot	140

10 Creatief (zelf)opleiden	143
10.1 De creative turn in education	144
10.2 Art-based	144
10.3 Selflearners	145
10.4 Selfteachers	146
10.5 Selfassessment	147
10.6 Leading learners	148
10.7 Blended learning	149
10.8 Makerspace(s)	149
10.9 Lifelong learning	150
10.10 Creatieve keuzes	151
10.11 Creatief universum	152
10.12 Slot	153

Bijlagen

BIJLAGE 1	Mijn eigen leerproces	157
BIJLAGE 2	Schrijven als storytelling	169
BIJLAGE 3	Een levend lexicon	177
Literatuur		183
Register		189
Over de auteur		199